

(A-4) Seat No. ....

No. of Printed Pages 2

Sardar Patel University
M.A. (Previous) (External)
Saturday, Date 25-03-2017
10-00 a.m. to 1-00 p.m.
ECO-401
P-I Microeconomics

N.B. (1) Maximum marks : 100
(2) All questions carry equal marks.

નોંધ : (૧) મહત્તમ ગુણ : ૧૦૦
(૨) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.

Q.1 Explain the concept of price elasticity of demand and describe the measurement of elasticity of demand with the help of total outlay method.

પ્ર. ૧ માંગની માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાની વિભાવના સમજાવો અને માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાના માપનનું કુલ ખર્ચની પદ્ધતિની મદદ લઈને વર્ણન કરો.

Or

અથવા

Q.1 Write a detailed note on the law of variable proportions of production.

પ્ર. ૧ પરિવર્તનશીલ ઉત્પાદન પ્રમાણના નિયમ ઉપર વિસ્તૃત નોંધ લખો.

Q.2 Using the Total Revenue and Total Cost curves explain the equilibrium of a firm in short run under perfect competition.

પ્ર. ૨ કુલ ખર્ચ અને કુલ આવકના વક્રોનો ઉપયોગ કરીને પૂર્ણ હરીફાઈમાં ટૂંકા ગાળામાં પેઢીની સમતુલાનું વર્ણન કરો.

Or

અથવા

Q.2 Describe Samuelson's Revealed Preference theory of demand and explain the effects of rise in price on demand.

પ્ર. ૨ સેમ્યુઅલસનના માંગના અભિવ્યક્ત પસંદગીના સિદ્ધાંતનું વર્ણન કરો અને કિંમતમાં વધારાની માંગ ઉપર પડતી અસરો સમજાવો.

(PT-0)

1

Q.3 "Economics is a science as well as an art". Discuss

પ્ર. ૩ " અર્થશાસ્ત્ર વિજ્ઞાન પણ છે અને કળા પણ છે" ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Q.3 Define oligopoly. Explain the features of oligopoly market and narrate Sweezy's kinked demand curve.

પ્ર. ૩ અલ્પહસ્તક ઈજારની વ્યાખ્યા આપો. અલ્પહસ્તક ઈજારાવાળા બજારની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો અને સ્વીઝીની ખાંચવાળી માંગરેખાને વિગતવાર વર્ણવો.

Q.4 Write notes on **any two** of the following:

- (i) Pareto-criterion of social welfare.
- (ii) Relation between Average Revenue and Marginal Revenue curves
- (iii) Long run Average Cost Curves
- (iv) Increasing, constant and decreasing returns to scale

પ્ર.૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ઉપર નોંધ લખો :

- (૧) પેરેટોની સામાજિક કલ્યાણનાં ગુણદોષ પારખવાની કસોટી
- (૨) સરેરાશ આવક અને સીમાંત આવકના વક્રો વચ્ચેના સંબંધ
- (૩) લાંબાગાળાના સરેરાશ ખર્ચના વક્રો
- (૪) કદ વિસ્તાર ઉપર વધતું, સ્થિર અને ઘટતું મળતર

— X —

(2)

Note: Note: (1) All questions carry equal marks

TOTAL MARKS: 100

નોંધ: બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

કુલ ગુણ : ૧૦૦

Q-1 Define various concepts of National Income Accounting. Discuss in detail major problems faced in calculation of National Income.

રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરીના વિવિધ ખ્યાલો સમજાવો. રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરી કરતી વખતે નડતી મહત્વની સમસ્યાઓની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

OR

અથવા

Q-1 Explain the relationship between marginal efficiency of capital and rate of interest. Discuss in detail the factors affecting to marginal efficiency of capital.

મૂડીની સીમાંત કાર્યક્ષમતા અને વ્યાજના દર વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો. મૂડીની સીમાંત કાર્યક્ષમતા ને અસર કરતાં પરિબલોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

Q-2 What is demand for money? Discuss critically demand for money theory propounded by Baumol and Tobin.

નાણાની માંગ એટલે શું? બોમલ અને ટોબીન દ્વારા આપવામાં આવેલ નાણાની માંગના સિધ્ધાંતની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો.

OR

અથવા

Q-2 Discuss in detail the reformulation of theory by Prof. Don Patinkin's classical dichotomy and explain its limitations.

પ્રો. ડોન પેન્ટીકીને કરેલા શિષ્ટ દ્વિભાજનના સિધ્ધાંતના પુનઃ સંસ્કરણ ની વિસ્તૃત ચર્ચા કરી તેની મર્યાદાઓ જણાવો.

Q-3 State the meaning of inflation. Explain long-run Philip's curve with the help of diagram. Explain Demand pull and Cost push inflation.

કુગાવાનો ખ્યાલ જણાવો. લાંબાગાળાના ફિલિપ્સ વક્રને આકૃતિની મદદથી સમજાવો. માંગપ્રેરિત અને ખર્ચપ્રેરિત કુગાવો સમજાવો.

OR

અથવા

Q-3 Explain the IS-LM model of Hicks-Hansen. Discuss the effects of fiscal and monetary policies on the equilibrium in this model.

હિક્સ-હેન્સન ના IS-LM મોડેલની સમજૂતી આપો. આ મોડેલની સમતુલા પર રાજકોષીય અને નાણાકીય નીતિની અસરો ની ચર્ચા કરો.

Q-4 Write short notes. (Any two)

ટૂંકનોંધ લખો (કોઈપણ બે)

1) Theory of Milton Friedman

મિલ્ટન ફ્રીડમેનનો સિધ્ધાંત

2) Social Accounting System

સામાજિક હિસાબ પદ્ધતિ

3) Role of Monetary policy in Liberalization

ઉદારીકરણમાં નાણાકીયનીતિની ભૂમિકા

4) Keynesian Multiplier

કેઈન્સનો ગુણક

— X —

(A-37)

Seat No.: _____

No. of Printed Pages : 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY

MA (Previous) External Examination

Tuesday, 28 – March, 2017

10:00 am -1:00 pm

ECO: 403 - Paper III

International Economics

TOTAL MARKS: 100

Note: All questions carry equal marks

Q.1 Evaluate the Opportunity cost theory of international trade.

OR

Q.1 Explain in detail the various concepts of terms of trade. Describe in detail various factors affecting terms of trade.

Q.2 Explain in detail the “Theorem of factor price equalization” given by Prof. Stolper and Samuelson.

OR

Q.2 Discuss the various causes of deficit in the balance of payment. Mention the solutions to reduce disequilibrium.

Q.3 What is meant by fixed and flexible exchange rates? Explain in detail the advantages and disadvantages of fixed exchange rate system.

OR

Q.3 Critically evaluate the international capital movements.

Q.4 Discuss in detail the formation, objectives and functions of International Monetary Fund.

OR

Q.4 Write short notes (any two):

A. Trade creation and Trade diversion in context of customs union

B. Critical evaluation of WTO

C. Trade as an Engine of Growth

(1)

(P.T.O)

ગુજરાતી તરજુમો

નોંધ: બધાજ પ્રશ્નોનો ગુણભાર સમાન છે.

કુલ ગુણ - ૧૦૦

Q.1 આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારના વૈકલ્પિક ખર્ચના સિદ્ધાંતનું મૂલ્યાંકન કરો

અથવા

Q.1 વેપારની શરતોના વિવિધ ખ્યાલો સમજાવો. વેપારની શરતો ને અસરકરતા પરિબલો ની વિસ્તૃત રીતે ચર્ચા કરો.

Q.2 પ્રો. સ્ટોલ્પર અને સેમ્યુલસન દ્વારા આપવામાં આવેલ "સાધનભાવ સમાનતા પ્રમેયને" વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.

અથવા

Q.2 લેણદેણ તુલામાં ખાધના કારણોની ચર્ચા કરી અસમતુલા નિવારવાના ઉપાયો જણાવો.

Q.3 લાભ અને ગેરલાભને વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.

અથવા

Q.3 મૂડીની આંતરરાષ્ટ્રીય હેરફેરનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

Q.4 આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળની રચના, હેતુઓ અને કાર્યો ની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

અથવા

Q.4 ટુંક-નોંધ લખો (કોઈ પણ બે)

અ. જકાત મંડળના સંદર્ભમાં વ્યાપાર વૃદ્ધિ અને વ્યાપાર-દિશાફેર

બ. WTO નું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન

ક. વેપાર એ વિકાસનું એન્જિન છે.

***

← X →
(2)

(A-26)

Seat No.: _____

No. of printed pages: 01

SARDAR PATEL UNIVERSITY

M. A. PREVIOUS (EXTERNAL) EXAMINATION

THURSDAY, DATE: 30/03/2017

TIME: 10:00 a.m. To 01:00 p.m.

Subject Code: ECO404 Title: Paper- X - INDUSTRIAL ORGANISATION & FINANCE

Note: All questions carry equal marks. (બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે) Total Marks (કુલ ગુણ) - 100

1. Explain the concept of industrialisation. 'Industrialization of an economy is a welcome proposition' – Give your opinion on this statement in context of Indian economy.

ઔદ્યોગિકીકરણનો ખ્યાલ સમજાવો. 'અર્થતંત્રનું ઔદ્યોગિકીકરણ એ એક આવકારદાયક પ્રસ્તાવ છે' – ભારતીય અર્થતંત્રના સંદર્ભમાં આ વિધાન પર તમારો અભિપ્રાય આપો.

અથવા

1. Give the meaning of optimum size of firm and discuss the factor affecting optimum size of the firm.

પેઢીના ઈષ્ટ કદનો અર્થ આપો અને પેઢીના ઈષ્ટ કદને અસર કરતાં પરીબળોની ચર્ચા કરો.

2. If firm – A is using heavy weight losing raw material and firm – B is using weight gaining raw material, then where these two firms will be localized? – Explain

જો પેઢી – A વજન ગુમાવતો કાચોમાલ અને પેઢી – B વજન મેળવતો કાચોમાલ વાપરતી હોય તો આ બન્ને પેઢીઓ ક્યાં સ્થાનીયકૃત થશે ? – સમજાવો.

અથવા

2. Describe Sargent Florence's Inductive theory for localization of a firm.

પેઢીના સ્થાનીયકરણ માટેના સાર્જન્ટ ફ્લોરેન્સના વ્યાપ્તિ વિશ્લેષણની સમજૂતી આપો.

3. Give your opinion on privatization of public sector and present arguments in favour of your opinion.

જાહેરક્ષેત્રના ખાનગીકરણ પર તમારો અભિપ્રાય આપો અને તમારા અભિપ્રાયની તરફેણમાં દલીલો રજૂ કરો.

અથવા

3. Define small scale enterprise. Discuss its importance and problems.

નાના પાયાના સાહસને વ્યાખ્યાયિત કરો. તેના મહત્વ અને સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો.

4. Discuss the role of foreign collaboration in economic development.

દેશના આર્થિક વિકાસમાં વિદેશી સહયોગની ભૂમિકા ચર્ચો.

અથવા

4. Write a detailed note on financial structure for industrial finance in India.

ભારતમાં ઔદ્યોગિક ધિરાણ માટેના ધિરાણ માળખા પર વિગતે નોંધ લખો.

— X —
①

(A-3) Seat No.: _____

No. of Printed Pages : 1

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M. A. Previous (EXTERNAL) Examination
Saturday, 25 March 2017
Time: 10.00 a.m. to 01.00 p.m.
Subject: ENGLISH PAPER: I (ENG – 401)
History of English Literature (Chaucer to Romantic Revival)

INSTRUCTIONS:

- (i) Attempt **FIVE** questions
- (ii) Question No. 1 & 2 are **COMPULSORY**
- (iii) All questions carry equal marks
- (iv) Total Marks: 100.

1.A Comment on the Elizabethan Age as an Age of Humanism and New Learning.

OR

B Examine the Neo-Classical age an age of prose and reason.

2. Write with reference to the context any **FOUR** of the following:

- (i) "In delivering my son from me I bury a second husband"
- (ii) "The hind that would be mated by the lion must die for love"
- (iii) "...tell him that his sword can never win the honour that he loses"
- (iv) "Oh what a noble mind is here overthrown"
- (v) "How weary, stale, flat and unprofitable"
- (vi) "Neither a borrower nor a lender be"
- (vii) I have wedded her, not bedded her".

3.A Discuss the plot construction of **All's Well That Ends Well**.

OR

B Draw the character sketch of Bertram in **All's Well That Ends Well**.

4.A Discuss **Hamlet** as a Shakespearean tragedy.

OR

B Write a critical note on 'play within play' scene in **Hamlet**.

5.A Compare and contrast Mr. and Mrs. Hardcastle.

OR

B Discuss **The Way of the World** as a Restoration comedy.

6. Attempt any **ONE** of the following:

- (i) The role of Tony Lumpkin in **She Stoops to Conquer**
- (ii) **Moll Flanders** as a picaresque narrative
- (iii) Elements of satire and humour in **Tom Jones**
- (iv) Mirabell and Millamant.

*****

— X —

①

SARDAR PATEL UNIVERSITY

M. A. PREVIOUS (EXTERNAL) EXAMINATION

ENGLISH

SUBJECT CODE: ENG-402

PAPER II

HISTORY OF ENGLISH LITERATURE (ROMANTICISM TO THE PRESENT DAY)

DAY: MONDAY

TIME: 10.00 A.M. TO 01.00 P.M.

27TH MARCH, 2017

TOTAL MARKS: 100

(1) Attempt ONLY FIVE Questions.

(2) Question No.1 is Compulsory.

(3) All Questions Carry Equal Marks.

Q.1[A] Discuss the influence of the French Revolution on Romanticism. [20]

OR

Q.1[B] Discuss the major characteristics of the modern age with reference to modern literature in England. [20]

Q.2[A] Discuss William Wordsworth as a Romantic worshipper of nature in light of his three prescribed poems. [20]

OR

Q.2[B] Examine Keats as an ode writer with specific reference to his prescribed odes. [20]

Q.3[A] Discuss Lord Alfred Tennyson's chief preoccupations in "In Memoriam". [20]

OR

Q.3[B] Evaluate Robert Browning as a writer of dramatic monologues. [20]

Q.4[A] Comment upon and justify the appropriateness of the title of Thomas Hardy's novel *The Return of the Native*. [20]

OR

Q.4[B] Delineate the plot of the novel *The Return of the Native*. [20]

Q.5[A] Examine T. S. Eliot's preoccupations with Indian spiritual philosophy and its relevance in *The Waste Land*. [20]

OR

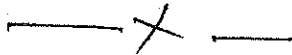
Q.5[B] Critically appreciate Sylvia Plath's two poems "Daddy" and "Metaphors". [20]

Q.6[A] Evaluate Harold Pinter's *The Caretaker* as an absurd play. [20]

OR

Q.6[B] Discuss the theme of communication in *The Caretaker* with proper examples from the text. [20]

***

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M. A. (PREVIOUS) (EXTERNAL) EXAMINATION MARCH 2017
ENGLISH

Tuesday, 28th March
10.00 a.m. to 01.00 p.m.

ENG-403: P-III: Indian Literatures in English Translation and Indian English Literature

- Instructions: (1) Question No. 1 is compulsory.
(2) Attempt ANY FIVE questions including Question No. 1.
(3) All questions carry equal marks.
(4) Maximum Marks: 100.

Q. 1 A Examine the preoccupations with 'History', 'Myth', and 'Fantasy' in (20)
the works of Indian Regional writers' works translated into English
in the light of your familiarity with such works.

OR

Q. 1 B Discuss in detail how the works of Indian English Novelists evince (20)
creative engagement with the issues of religion, communalism, and
secularism by citing examples of such works you have read.

Q. 2 A Comment critically upon the character of Hori as depicted by (20)
Premchand in his novel *Godan*.

OR

Q. 2 B Evaluate the realist mode of narration employed by Premchand in (20)
Godan in the context of the erstwhile Progressive Writers'
Movement.

Q. 3 A What is the theme of the poem 'The Battle of Man and Fish'? (20)
Discuss the appositeness of the title with the help of textual
illustrations.

OR

Q. 3 B Critically appreciate the poem 'Winter Morning Mist' while (20)
commenting upon its use of imagery.

Q. 4 A Discuss the postmodernist narrative technique used by Salman (20)
Rushdie in *Midnight's Children* through its narcissistic narrator-
protagonist Saleem Sinai.

OR

Q. 4 B Examine *Midnight's Children* as a postcolonial novel in its offering (20)
of an alternative history of India critiquing the centripetal nationalist
historical discourse.

Q. 5 A Discuss how Kamala Das in her poems exposes the unwarrantable (20)
contradictions inherent in the Indian patriarchal structures.

OR

Q. 5 B Write a critical appreciation of A. K. Ramanujan's 'Conventions of (20)
Despair' as a poem of self-division with the help of textual citations.

Q. 6 A Critically examine the character of Queen as portrayed by Karnad in (20)
Bali: The Sacrifice.

OR

Q. 6 B Bring out the significance of the title *Bali: The Sacrifice* in its (20)
portrayal of the critical negotiation between the two warring
religious ideologies on the issue of non-violence.

*****

— X —

(2)

(A-25) Seat No: _____

No. of Printed Pages : 1

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M. A. Previous (EXTERNAL) Examination
Thursday, 30 March 2017
Time: 10.00 a.m. to 01.00 p.m.
Subject: ENGLISH PAPER: IV-B (ENG – 404)
American Literature

INSTRUCTIONS:

- (i) Attempt **FIVE** questions
- (ii) Question No. 1 is **COMPULSORY**
- (iii) All questions carry equal marks
- (iv) Total Marks: 100.

1. A Write a detailed note on two 19th century poets: Whitman and Poe.
OR
B Write a detailed note on the writers of lost generation: Hemingway up to Sinclair.
2. A "Man can be killed but he is not made for defeat."- In the light of this statement examine Hemingway's **The Old Man and the Sea**.
OR
B Examine Hemingway's **The Old Man and the Sea** as an allegory.
3. A Discuss the narrative technique of Faulkner in **Absalom Absalom**.
OR
B Comment on the predicament of Sutpen in the light of your reading of **Absalom Absalom**.
4. A Examine Emerson's "The American Scholar" as an essay.
OR
B Define the term essay and discuss Emerson's essay "Divinity College Address".
5. A Examine **Death of a Salesman** as a tragedy.
OR
B Examine **Death of a Salesman** as a realistic drama.
6. A Critically appreciate the poem "I Heard a Fly Buzz" and "This is My Letter to the World".
OR
B Discuss the theme of "Success is Counted Sweetest" and "Much Madness is Divinest Sense".

*****

— X —

①

(A-2) Seat No.: _____

No. of Printed Pages : 1

SARADAR PATEL UNIVERSITY
(Previous)

M A (External) Examination

Saturday, 25th March 2017

10.00 am to 01.00 pm

GUJ 401- Modern Gujarati Poetry Paper - 1

કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના: બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.

પ્રશ્ન: ૦૧ કવિતાની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી, ઊર્મિકાવ્યના પ્રકારોની ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (બંને)

અ) સુધારક યુગની કવિતા.

બ) ગાંધીયુગની કવિતા.

પ્રશ્ન: ૦૨ ન્હાનાલાલ 'મધુક્રોષ'ને કેન્દ્રમાં રાખી, ન્હાનાલાલની કવિતાના વિશેષો તારવો.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (બંને)

અ) ન્હાનાલાલની કવિતામાં પ્રણય નિરૂપણ.

બ) ન્હાનાલાલની કવિતામાં કલ્પના.

પ્રશ્ન: ૦૩ 'કેટલાંક કાવ્યો: ઉમાશંકર જોશી' સંપાદક, સુરેશ દલાલ પુસ્તકને ધ્યાને રાખી ઉમાશંકર જોશીની કાવ્યકલાને મૂલવો.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (બંને)

અ) ઉમાશંકરના ચિંતન કાવ્યો.

બ) ઉમાશંકરની સોનેટ કવિતા.

પ્રશ્ન: ૦૪ રાવજી પટેલના 'અંગત' કાવ્ય સંચયને કેન્દ્રમાં રાખીને પ્રકૃતિ કવિ તરીકે રાવજી પટેલની કવિતાને તપાસો.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (બંને)

અ) 'અંગત'ના દીર્ઘકાવ્યો.

બ) રાવજી પટેલની કવિતામાં કલ્પન-પ્રતીકનો વિનિયોગ.

પ્રશ્ન: ૦૫ ગુજરાતી ગીત કવિતાને એક જુદા પડાવે લઈ જનારા કવિ રમેશ પારેખની કવિતાનું એમની સમગ્ર કવિતાના ગ્રંથ 'છ અક્ષરનું નામ'ને આધારે મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (બંને)

અ) રમેશ પારેખની કવિતામાં લોક બોલી.

બ) 'છ અક્ષરનું નામ'ની હાસ્ય કવિતા.

@@@@

— X —

①

SARDAR PATEL UNIVERSITY

M.A. PREVIOUS, GUJARATI (EXTERNAL) EXAMINATION

MONDAY, 27 MARCH 2017 TIME : 10:00 AM TO 01:00 PM TOTAL MARKS :100

PAPER :02 CODE : 402 (STUDY OF LITERARY FORM SHORTS STORY)

G.U.J-402

નોંધ: દરેક પ્રશ્નના સરખા ગુણ છે.

પ્રશ્ન.૧ ટૂંકીવાર્તાની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ જણાવી, ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તાના સ્થિત્યંતરોની વિગતે ચર્ચા કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ ટૂંકનોંધ લખો. (બંને)

૧. ટૂંકીવાર્તાની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. ૨. ટૂંકીવાર્તા અને નવલકથાની તુલના કરો.

પ્રશ્ન.૨ 'દ્વિરેફની વાતો ભાગ-૩'ના આધારે દ્વિરેફની વાર્તાકાર તરીકેની લાક્ષણિકતાઓની ઉદાહરણ સહીત ચર્ચા કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૨ ટૂંકનોંધ લખો. (બંને)

૧. 'દ્વિરેફની વાતો'માં માનવ સંબંધો.

૨. 'જગજીવનનું ધ્યેય' અને 'ઉત્તર માર્ગનો લોપ' વાર્તાઓમાં સામ્ય-વૈષમ્ય.

પ્રશ્ન.૩ 'જયંતિ દલાલની વાર્તા સપાટી પર ચાલતી નથી, એ વાર્તા માંડે છે ને તરત ધટના, પાત્ર, પરિસ્થિતિની અંદર ઊતરી જાય છે'- આ વિધાનને આધારે જયંતિ દલાલની વાર્તાકલાનો પરિચય કરાવો.

અથવા

પ્રશ્ન.૩ ટૂંકનોંધ લખો. (બંને)

૧. જયંતિ દલાલની વાર્તાઓમાં ભાષાકર્મ.

૨. જયંતિ દલાલની વાર્તાઓમાં મનોસંચલનો.

પ્રશ્ન.૪ 'સુરેશ જોષીની કેટલીક નવલિકાઓ'ને આધારે તેમની વાર્તા વિભાવના અને વાર્તાકલા વિષે લખો.

અથવા

પ્રશ્ન.૪ ટૂંકનોંધ લખો. (બંને)

૧. સુરેશ જોષીની વાર્તાઓમાં કપોળકલ્પના.

૨. સુરેશ જોષીની વાર્તાઓનું ગદ્ય.

પ્રશ્ન.૫ 'પરિન્ટે' વાર્તાસંગ્રહના આધારે નિર્મલ વર્માની વાર્તાઓની ઉદાહરણ સહીત ચર્ચા કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૫ ટૂંકનોંધ લખો. (બંને)

૧. 'ડાયરીઃ ડા એલ' વાર્તાનું સંવેદન.

૨. 'પરિન્ટે' વાર્તાનું શીર્ષક

— X —

(A-35) Seat No.: _____

No. of Printed Pages : 4

SARDAR PATEL UNIVERSITY

M.A. (PREVIOUS) (EXTERNAL) EXAMINATION

2017

Tuesday, 28 March

10=00 AM to 1=00 PM

GUJ-403

Principles of Literary Criticism સાહિત્ય મીમાંસા

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણાંક સમાન છે. કુલ ગુણાંક ૧૦૦ છે.

પ્રશ્ન : ૧ : ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસામાં રસ સિદ્ધાંતનું મહત્વ જણાવી એના મહત્વના અંશોની ટૂંકમાં સમગ્રલક્ષી ચર્ચા કરો.

અથવા

પ્રશ્ન : ૧ : બન્ને વિષયો પર ટૂંકનોંધ લખો :

(ક) આચાર્ય ભરતનું રસસૂત્ર; (ખ) આચાર્ય અભિનવગુપ્તનું રસ વિચારણામાં પ્રદાન

પ્રશ્ન : ૨ : અ : ગમે તે એક અંગે ટૂંકનોંધ લખો.

(ક) વસ્તુધ્વનિ, અલંકાર ધ્વનિ અને રસાદિ ધ્વનિ; (ખ) ધ્વનિવિરોધી મતો

પ્રશ્ન : ૨ : બ : ગમે તે એક અંગે ટૂંકનોંધ લખો :

(ક) પ્રકરણ વક્તા અને પ્રબંધ વક્તા; (ખ) આચાર્ય કુન્તકે આપેલી કાવ્યની વ્યાખ્યા

પ્રશ્ન : ૩ : ટ્રેજેડી એટલે શું? પ્લેટો અને એરિસ્ટોટલના ટ્રેજેડી અંગેના મંતવ્યોની ચર્ચા કરો.

અથવા

પ્રશ્ન : ૩ : બન્ને વિષયો પર ટૂંકનોંધ લખો :

(ક) લોન્ગિનસની ઉદ્દાત્તાની વિભાવના; (ખ) ટ્રેજેડીના એરિસ્ટોટલે દર્શાવેલા ઘટકો.

પ્રશ્ન : ૪ : ગમે તે બે અંગે ટૂંકનોંધ લખો :

(ક) મેથ્યુ આર્નલ્ડની કાવ્ય વિચારણા; (ખ) પરંપરા અને વ્યક્તિગત પ્રતિભા અંગે ટી. એસ. એલિયેટની વિચારણા; (ગ) કલાની બિનઅંગતતા

(ઘ) સાહિત્ય : જીવનનું દર્પણ

પ્રશ્ન : ૫ : સાહિત્ય વિવેચનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી ગુજરાતી સાહિત્યમાં એના આરંભના બે યુગની વિગતે ચર્ચા કરો.

અથવા

પ્રશ્ન : ૫ : બન્ને વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો :

(ક) પંડિત યુગનું સાહિત્ય વિવેચન; (ખ) વિવેચન ક્ષેત્રે સુરેશ જોશીનું પ્રદાન

— X —
①

(A-24) Seat No.: _____

No. of Printed Pages : 1

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.A.Previous(External) Examination
Thursday,30 March 2017
Time: 10:00 A.M To 01:00 P.M
GUJ 404-Gujarati - P-III (A)
Medieval Gujarati Literature

Total Marks:100

પ્રશ્ન-૧ મધ્યકાલીન સાહિત્યના સંશોધન,સંપાદન અને આસ્વાદનના પ્રશ્નોની સ્પષ્ટતા કરો. (૨૦)

અથવા

મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના ઘડતરમાં ભક્તિમાર્ગી આંદોલનનો ફાળો કેવો હતો તે સમજાવો

પ્રશ્ન-૨ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ સ્વરૂપોનો નિર્દેશ કરીને કોઈ એક સાહિત્ય સ્વરૂપનો વિગતે પરિચય કરાવો. (૨૦)

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (બન્ને)

૧ મધ્યકાલીન જ્ઞાનમાર્ગી કવિતાનો પ્રવાહ

૨ મધ્યકાલીન શિષ્ટસાહિત્ય અને લોકસાહિત્ય વચ્ચેનો તફાવત

પ્રશ્ન-૩ “ ‘અનુભવબિંદુ’ બ્રહ્માનુભવનો મહિમા સ્વાનુભવને આધારે રજૂ કરવાની અખાની આવડતને દ્રષ્ટિગોચર કરી આપે છે”- આ વિધાનની સમીક્ષા કરો (૨૦)

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (બન્ને)

૧ ‘અનુભવબિંદુ’માં અખાએ યોજેલી ઉપમાઓ

૨ ‘અનુભવબિંદુ’ શીર્ષકની યથાર્થતા

પ્રશ્ન-૪ ‘મૃગાવતીચરિત્ર ચોપાઈ’ને મૃગાવતીના શીલના મહિમાને ઉજાગર કરતી કૃતિ તરીકે આલેખો. (૨૦)

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (બન્ને)

૧ ‘મૃગાવતીચરિત્રચોપાઈ’માં સમયસુંદરનું ભાષાવૈવિધ્ય

૨ ‘મૃગાવતીચરિત્રચોપાઈ’માં ધર્મોપદેશનું આલેખન

પ્રશ્ન-૫ પ્રાચીન ભજન પરંપરામાં ‘ગંગાસતીનાં પદો’નું મહત્વ સ્પષ્ટ કરી ગંગાસતીના પદોનું વિષયવૈવિધ્ય જણાવો. (૨૦)

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (બન્ને)

૧ ‘ગંગાસતીનાં પદો’માં પ્રગટ થતો ઉપદેશ

૨ ‘ગંગાસતીનાં પદો’માં ભાષાશૈલી

— X —
①

SARDAR PATEL UNIVERSITY

M.A.(PREVIOUS) EXTERNAL EXAMINATION

Saturday, 25th March-2017

10-00 A.M. to 1-00 P.M.

HIN-401(Paper-1)

(प्राचीन एवं मध्यकालीन काव्य)

पूर्णांक : 100

प्रश्न-1. कबीर के समाज सुधारक पक्ष को उजागर कीजिए।

अथवा

(20)

'विद्यापती की पदावली' में भाव पक्ष एवं कला पक्ष।

प्रश्न-2. सुरदास के 'भ्रमरगीत सार' का महत्व समझाइए।

अथवा

(20)

जायसी कृत 'पद्मावत' में नागमती के वियोग पक्ष को स्पष्ट करें।

प्रश्न-3. 'अयोध्याकाण्ड' के आधार पर भरत का चरित्र चित्रण कीजिए।

अथवा

(20)

घनानंद की प्रेम भक्ति पर प्रकाश डालिए।

प्रश्न-4 टिप्पणियाँ लिखिए :

(20)

क. कबीर की भक्ति भावना

अथवा

क. तुलसीदास की नारी भावना

ख. सुर का कृतित्व

अथवा

ख. घनानंद की काव्य भाषा

प्रश्न-5 ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए।

(20)

क. "जे पुर गाँव बसहिं मग माहीं। तिन्हहि नाग सुर नगर सिहाहीं।।

केहि सुकृती केहि घरीं बसाए। धन्य पुन्यमय परम सुहाए।।

जहँ जहँ राम चरन चलि जाहीं। तिन्ह समान अमरावति नाहीं।।

जे भरि नयन बिलोकहिं रामहिं। सीता लखन सहित घनस्यामहिं।।

जे सर सरित राम अवगाहहिं। तिन्हहिं देव सर सरित सरराहिं।।

(P.T.O.)

जेहि तरु तर प्रभु बैठहिं जाई । करहिं कल्पतरु तासु बड़ाई ।।
परसि राम पद पदुम परागा । मानति भूमि भूरि निज भागा ।।"

अथवा

क. "खोई दई बुधि सोय गई सुधि रोई हसे उनमाद जाग्यौ है ।
मीन गहे चकि चाकि रहे चलि बात कहै तन दाह दग्यौ है ।
जानि परै नहिं जान तुम्हैं लखि ताहि कहा कछु आहि खग्यौ है ।
सौचनि ही पचियै घनआनंद हेत पग्यौ किधौं प्रेत लग्यौ है ।। "

ख. "निर्गुन कौन देस को बासी ?
मधुकर ! हैंसि समुझाय, सौह दै बृद्धति साँच, न हाँसी ।।
को है जनक, जननि को कहियत, कौन नारि, को दासी ?
कैसो बरन भेस है कैसो केहि रस में अभिलासी ।।
पावैगो पुनि कियो आपनो जो रे ! कहैगो गाँसी ।
सुनत भौन ह्यो रह्यो ठग्यो सो सूर सबै मति नासी ।।"

अथवा

ख. "कबीर सब रग तंत रबाब तन, बिरह बजावै नित्त ।
और न कोई सुणि सकै, कै सांई कै चित्त ।।
कबीर अंखड़िया झांई पड़ी पंथ निहारी निहारी ।
जीभड़िया छाला पड़या राम पुकारि पुकारि ।।"

— X —

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.A Previous (External) Examination
Monday, 27th March 2017
10.00 am - 1.00 pm
HIN-402 : Hindi Paper II
आधुनिक हिन्दी काव्य

कुल गुण : १००

प्र.१ 'साकेत' की मूलकथा को संक्षेप में बताते हुए इस काव्य के 'नवम् सर्ग' की समीक्षा कीजिए। (२०)

अथवा

प्र.१ 'कामायनी' का काव्यरूप स्पष्ट करते हुए इस काव्य के 'इड़ा' नामक सर्ग के वर्ण्य विषय पर प्रकाश डालिए।

प्र.२ लम्बी कविता का अर्थ बताते हुए निराला की पठित लम्बी कविताओं में से किसी एक का भावार्थ अपने शब्दों में लिखें। (२०)

अथवा

प्र.२ सुमित्रानंदन पंत की काव्य कृतियों के नाम लिखते हुए 'नौकाविहार' कविता की विशेषताओं को समझाइए।

प्र.३ नागार्जुन की प्रगतिवादी विचारधारा से जुड़ी किन्हीं दो कविताओं की सोदाहरण समीक्षा कीजिए। (२०)

अथवा

प्र.३ मुक्तिबोध की 'अंधेरे में' कविता के वस्तु पक्ष पर प्रकाश डालिए।

प्र.४ टिप्पणी लिखें : (किन्हीं दो) (२०)

- (१) आधुनिक हिन्दी काव्य में निराला एवं महादेवी वर्मा का योगदान
- (२) भवानीप्रसाद मिश्र के काव्य की मूल संवेदना एवं भाषा
- (३) 'कामायनी' की नायिका
- (४) हरिवंशराय बच्चन तथा धूमिल का साहित्यिक परिचय

- (क) करती है तू शिशिर का बार बार उल्लेख,
पर सखि, मैं जल-सी रही, धुआँधार यह देख !
सचमुच यह निहार तो अब तू तनिक निहार,
अन्धकार भी शीत से श्वेत हुआ इस बार !
कभी गमकता था यहाँ कस्तूरी का गन्ध,
चौंक चमकता है वहाँ आज मनोमृग अन्ध !

अथवा

- (क) काला शासन चक्र मृत्यु का कबतक चला न स्मरण रहा,
महा मत्स्य का एक चपेटा दीन पोत का मरण रहा ।
किन्तु उसी ने ला टकराया इस उत्तर-गिरि के शिर से,
देव सृष्टि का ध्वंस अचानक श्वास लगा लेने फिर से !
आज अमरता का जीवित हूँ मैं वह भीषण जर्जर दम्भ,
आह सर्ग के प्रथम अंक का अधम पात्रमय-सा विष्कंभ !

- (ख) है अमानिशा, उगलता गगन घन अन्धकार;
खो रहा दिशा का ज्ञान; स्तब्ध है पवन-चार;
अप्रतिहत गरज रहा पीछे अम्बुधि विशाल
भूधर ज्यों ध्यान-मग्न; केवल जलती मशाल ।
स्थिर राघवेन्द्र को हिला रहा फिर-फिर संशय,
रह-रह उठता जग जीवन में रावण-जय-भय;

अथवा

- (ख) पैरों से महसूस करता हूँ धरती का फैलाव,
हाथों से महसूस करता हूँ दिशाएँ,
साँसों से अनुभव करता हूँ दुनिया,
मस्तक अनुभव करता है आकाश,
दिल में तड़पता है अँधेरे का अंदाज,
आँखें ये तथ्य को सूँघती-सी लगतीं;
केवल शक्ति है स्पर्श की गहरी ।

*****

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.A. (Previous) (External) Examination
Tuesday, 28th March 2017
10.00 a.m. to 1.00 p.m.

HIN-403 : Adhunik Gadya Sahitya : आधुनिक गद्य साहित्य

कुल गुण : १००.

- प्र.१ संदर्भ व्याख्या कीजिए । (२०)
- (क) मोटे वह होते हैं, जिन्हें न रिन का सोच होता है. न इज्जत का । इस जमाने में मोटा होना बेहयाई है । सौ को दुबला करके तब एक मोटा होता है ।
- अथवा
- (क) जिस समाज में रात-दिन मेहनत करनेवालों की हालत उनकी हालत से कुछ बहुत अच्छी न थी और किसानों के मुकाबले में वे लोग, जो किसानों की दुर्बलताओं से लाभ उठाना जानते थे, कहीं ज्यादा सम्पन्न थे, वहाँ इस तरह की मनोवृत्ति का पैदा हो जाना कोई आरज की बात न थी ।
- (ख) नियम शील या सद्वृत्ति का साधक है, समकक्ष नहीं । मनोवेग-वर्जित सदाचार दम्भ या झूठी कवायद है । मनुष्य के अन्तःकरण में सात्विकता की ज्योति जगानेवाली यही करुणा है । (कृ.प.उ.)
- अथवा
- (ख) मेरा पास पाणिनि में सिर खपाने का समय नहीं । भाषा ठीक करने से पहले मैं मनुष्यों को ठीक करना चाहता हूँ, समझे ।
- प्र.२ 'गोदान' के कथ्य और शिल्प की समीक्षा कीजिए । (२०)
- अथवा
- प्र.२ 'मैलाआँचल' की पात्रसृष्टि पर विचार कीजिए ।
- प्र.३ 'चन्द्रगुप्त' नाटक में इतिहास और कल्पना की भूमिका को उजागर कीजिए । (२०)
- अथवा
- प्र.३ 'चन्द्रगुप्त' की रंगमंचीयता की चर्चा कीजिए ।
- प्र.४ आमचन्द्र शुक्ल के निबंध की विशेषताएं समझाइए । (२०)
- अथवा
- प्र.४ महादेवी वर्मा के किसी एक संस्मरण की विशेषताएं बातइए ।
- प्र.५ टिप्पणी लिखिए :- (२०)
- (क) 'उसने कहा था' कहानी का तहना सिंह
- अथवा
- (क) 'पत्नी' कहानी की पत्नी
- (ख) हरिशंकर परसाई के निबंध
- अथवा
- (ख) 'गोदान' उपन्यास की धनिया

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.A. Previous (External) Examination
Thursday, 30th March 2017
10.00 am - 1.00 pm
HIN-404 : Hindi : Paper - IV
भाषाविज्ञान एवं हिन्दी भाषा

Total Marks: 100

- प्र.१ भाषा का अर्थ स्पष्ट करते हुए भाषा-संरचना और भाषिक-प्रकार्य को समझाइए । (२०)
अथवा
प्र.१ स्वन किसे कहते हैं? हिन्दी स्वनों के प्रमुख भेदों की विस्तार से चर्चा करें ।
- प्र.२ भारतीय आर्यभाषा के इतिहास को रेखांकित कीजिए । (२०)
अथवा
प्र.२ हिन्दी की विविध बोलियों के नाम बताते हुए किन्हीं दो बोलियों का स्वरूप स्पष्ट कीजिए।
- प्र.३ 'भारतीय संविधान में राजभाषा संबंधी-प्रावधान' - इस विषय पर एक लेख लिखें । (२०)
अथवा
प्र.३ हिन्दी रूप-रचना का सोदाहरण विश्लेषण कीजिए ।
- प्र.४ वाक्य की विविध परिभाषाएँ बताते हुए अभिहितान्वयवाद और अन्विताभिधानवाद को समझाइए । (२०)
अथवा
प्र.४ अर्थ की अवधारणा स्पष्ट करते हुए अर्थ परिवर्तन के प्रमुख कारण बताइए ।
- प्र.५ टिप्पणी लिखें (किन्हीं दो) (२०)
(१) भाषाविज्ञान का स्वरूप एवं व्याप्ति
(२) देवनागरी लिपि के गुण
(३) सम्पर्क भाषा हिन्दी की विशेषताएँ
(४) खंड्य एवं खंड्येतर स्वनिम

*****

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.A. Previous (External) EXAMINATION
Saturday, 25th March, 2017
10.00 a.m. to 1.00 p.m.
HIS-401 Philosophy of History and Historiography
Paper-I

Total Marks : 100

- Q. 1 Explain how the meaning of history has changed over a period of time. (25)
પ્ર. ૧ ઇતિહાસની સમજ સમયાંતરે કેવી રીતે બદલાતી રહી છે તે સમજાવો. (૨૫)

Or/અથવા

- Q. 1 Discuss the importance of historiographical traditions of ancient Greece and Rome. (25)
પ્ર. ૧ પ્રાચીન ગ્રીસ અને રોમની ઇતિહાસલેખનની પરંપરાઓની અગત્ય ચર્ચા. (૨૫)

- Q. 2 Examine the main tenets of positivist historiography. (25)
પ્ર. ૨ પ્રત્યક્ષવાદી ઇતિહાસલેખનનાં મુખ્ય ગૃહિતોનું પરીક્ષણ કરો. (૨૫)

Or/અથવા

- Q. 2 Bring out the importance of Annales School. (25)
પ્ર. ૨ આનાલ મંડળના ઇતિહાસલેખનનું મહત્ત્વ જણાવો. (૨૫)

- Q. 3 Write a note on Nationalist Historiography. (25)
પ્ર. ૩ રાષ્ટ્રવાદી ઇતિહાસલેખન ઉપર નોંધ લખો. (૨૫)

Or/ અથવા

- Q. 3 Write an essay on Marxist Historiography. (25)
પ્ર. ૩ માર્ક્સવાદી ઇતિહાસલેખન ઉપર નિબંધ લખો. (૨૫)

- Q. 4 Discuss Arnold Toynbee as a philosopher of history. (25)
પ્ર. ૪ આર્નલ્ડ ટોઇનબીની એક ઇતિહાસચિંતક તરીકે ચર્ચા કરો. (૨૫)

Or/ અથવા

- Q. 4 Explain Collingwood's philosophy of history. (25)
પ્ર. ૪ કોલિંગવુડની ઇતિહાસની ફિલસૂફી સમજાવો. (૨૫)

Sardar Patel University

M. A. Previous Examination (External)

Day: Monday Date: 27-03-2017

Time: 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Subject: History

Paper: HIS-402 Ancient Societies

Total Marks: 100

- Q. 1 Explain the origins of agriculture and domestication. (25)
 પ્ર. ૧ કૃષિ અને પશુપાલનના ઉદ્ભવને સમજાવો. (૨૫)
 Or/અથવા
- Q. 1 Discuss the consequences of food production. (25)
 પ્ર. ૧ અનાજ ઉત્પાદનનાં પરિણામો ચર્ચો. (૨૫)
- Q. 2 Write a note on Urban Revolution. (25)
 પ્ર. ૨ નગરક્રાંતિ ઉપર નોંધ લખો. (૨૫)
 Or/અથવા
- Q. 2 Write an essay on the nomadic groups of Central Asia. (25)
 પ્ર. ૨ મધ્ય એશિયાની ભટકતા સમુદાયો ઉપર નિબંધ લખો. (૨૫)
- Q. 3 Describe the development of Athenian democracy. (25)
 પ્ર. ૩ એથિન્ઝની લોકશાહીનો વિકાસ વર્ણવો. (૨૫)
 Or/ અથવા
- Q. 3 Examine the main features of Greek society. (25)
 પ્ર. ૩ ગ્રીકસમાજનાં મુખ્ય પાસાંઓનું પરીક્ષણ કરો. (૨૫)
- Q. 4 Describe the downfall of the Roman Empire. (25)
 પ્ર. ૪ રોમન સામ્રાજ્યના પતનનું વર્ણન કરો. (૨૫)
 Or/ અથવા
- Q. 4 Discuss the origins of feudalism. (25)
 પ્ર. ૪ સામંતવાદી વ્યવસ્થાની ઉત્પત્તિ ચર્ચો. (૨૫)

૫૨

[A-38]

Seat No. _____

No. of printed pages : 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY
MA (Previous) (External) Examination
2017
Tuesday, 28th March
10.00 a.m. to 1.00 p.m.
HIS-403 : Twentieth Century World

Note : Answer all questions.

Total Marks: 100

Q.1 Discuss the aftermaths of the first World War. [25]

OR

Q.1 Examine the main provisions of the Treaty of Versailles. [25]

Q.2 Examine the policy and achievements of socialist state of Russia between 1919-1939. [25]

OR

Q.2 Critically examine the aftermaths of the second World War. [25]

Q.3 Appraise the main stages of the Cold War. [25]

OR

Q.3 Give and account of the process of decolonisation in Asia and Africa. [25]

Q.4 Discuss the positive and negative influences of Science and Technology. [25]

OR

Q.4 Discuss the problem of pollution. [25]

ગુજરાતી તરજૂમો

કુલ ગુણ : ૧૦૦

- પ્ર.૧ પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધના પરિણામોની ચર્ચા કરો. (૨૫)
અથવા
- પ્ર.૧ વર્સેચન્ટ સંધિની મુખ્ય જોગવાઈઓનું પરીક્ષણ કરો. (૨૫)
- પ્ર.૨ ૧૯૧૯થી ૧૯૭૯ સુધીના રશિયાની સમાજવાદી નીતિ અને સિદ્ધિઓ તપાસો. (૨૫)
અથવા
- પ્ર.૨ બીજા વિશ્વયુદ્ધના પરિણામોની સમીક્ષા કરો. (૨૫)
- પ્ર.૩ ઠંડા યુદ્ધના મુખ્ય તબક્કાઓની સમીક્ષા કરો. (૨૫)
અથવા
- પ્ર.૩ એશિયા અને આફ્રિકામાં શરૂ થયેલી વિસાંસ્થાનીકરણની પ્રક્રિયાનો અહેવાલ આપો. (૨૫)
- પ્ર.૪ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના સકારાત્મક તથા નકારાત્મક પ્રભાવોની ચર્ચા કરો. (૨૫)
અથવા
- પ્ર.૪ પ્રદુષણની સમસ્યાની ચર્ચા કરો. (૨૫)

*****

[A-27] Seat No. _____

No. of printed page: 01

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M. A. (Previous) (EXTERNAL) EXAMINATION
Thursday, 30th March 2017
10.00 a.m. to 01.00 p.m.
HIS-404 : Paper - IV

(Modern India : India under Company Rule: 1757-1857)

Total Marks: 100

Note: Answer All Questions.

Q.1 How did the East India Company become the de jure Power In India. (25)

OR

Q.1 Do you think that Tipu Sultan's Posturing be come his undoing ? (25)

Q.2 Give and account of the Anglo-sikh relations between 1839 AD to 1849 AD. (25)

OR

Q.2 Review people's resistance against the British rule in India before 1857 AD. (25)

Q.3 Account for the growth of Central administartion in India during the company's rule(25)

OR

Q.3 Explain the process of the establishment of British Sovereignty over the princely states in India up to 1857. (25)

Q.4 Examine the effects of Company rule on the Agrarian System of India. (25)

OR

Q.4 Delineate the development in the field of education during the company's rule in India. (25)

ગુજરાતી તરજૂમો

કુલ ગુણ : ૧૦૦

નોંધ: બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

પ્ર.૧ ઈસ્ટ ઇન્ડિયા કંપની કેવી રીતે ભારતમાં વિધિત : શક્તિ બની ગઈ હતી ? (૨૫)
અથવા

પ્ર.૧ શું તમારા વિચારમાં ટીપૂ સુલતાન દ્વારા અપનાવવામાં આવેલું વલણ જ તેના વિનાશનું કારણ બન્યું ? (૨૫)

પ્ર.૨ ઈ.સ. ૧૮૩૯ થી ઈ.સ. ૧૮૪૯ દરમિયાન અંગ્રેજ-શીખ સંબંધોની જાણકારી આપો. (૨૫)
અથવા

પ્ર.૨ ભારતમાં બ્રિટીશ વહીવટ સામેના પ્રજાકીય વિદ્રોહોની ઈ.સ. ૧૮૫૭ પૂર્વેની સમીક્ષા કરો. (૨૫)

પ્ર.૩ કંપની શાસન દરમિયાન ભારતમાં કેન્દ્રિય વહિવટનો વિકાસ આલેખો. (૨૫)
અથવા

પ્ર.૩ ભારતમાં ૧૮૫૭ સુધી દેશી રાજ્યો પર બ્રિટીશ સાર્વભોમત્વની સ્થાપનાની પ્રક્રિયા સમજાવો. (૨૫)

પ્ર.૪ ભારતની ખેત વ્યવસ્થા પર કંપની શાસનની અસર તપાસો. (૨૫)
અથવા

પ્ર.૪ ભારતમાં કંપની શાસન દરમિયાન શિક્ષણ ક્ષેત્રે થયેલા વિકાસની રૂપરેખા આપો. (૨૫)

Sardar Patel University
M. A. (Previsous) (External) Examination
Saturday Date: 25/03/2017

Session: Morning Time: 10.00 A.M. to 01.00 P.M.

Subject Code: SAN-401 PAPER-I

- (१) शिशुपालवधम् (प्रथमसर्गः) - महाकवि माघः ।
 (२) नैषधीयचरितम् (प्रथमसर्गः) - महाकवि श्रीहर्षः ।
 (३) कादम्बरी (महाश्वेतावृत्तान्तः) - बाणभट्टः ।

Total Marks: 100

- प्रश्न: १ (अ) नीचेनामांथी गमे ते बे श्लोकोनो अनुवाह करो: (०८)
१. नवानधोऽधो बृहतः पयोधरान्समूढकपूर्परागपाण्डुरम् ।
क्षणं क्षणोत्क्षिप्तगजेन्द्रकृत्तिना सफुटोपमं भूतिसितेन शम्भुना ॥
  २. तमर्घ्यमर्घ्यादिकयाऽऽदिपूरुषः सपर्यया साधु स पर्यपूपुजत् ।
गृहानुपैतुं प्रणयादभीप्सवो भवन्ति नापुण्यकृतां मनीषिणः ॥
  ३. उदीर्णरागप्रतिरोधकं जनैरभीक्ष्णमक्षुण्णतयाऽतिदुर्गमम् ।
उपेयुषो मोक्षपथं मनस्विनस्त्वमग्रभूमिर्नरपायसंश्रया ॥
  ४. स्मरत्यदो दाशरथिर्भवन्भवानमुं वनान्ताद्वनितापहारिणम् ।
पयोधिमाबद्धचलज्जलाविलं विलङ्घ्य लङ्कां निकषा हनिष्यति ॥
- प्रश्न: १ (ब) नीचेनामांथी गमे बे ससंदर्भ समजवो: (०६)
१. अघौघविध्वंसविधौ पटीयसीर्नतेन मूर्ध्ना हरिरग्रहीदपः ।
  २. शरीरभाजां भवदीयदर्शनं व्यनक्ति कालत्रितयेऽपि योग्यताम् ॥
  ३. बहिर्विकारं प्रकृतेः पृथग्विदुः पुरातनं त्वां पुरुषं पुराविदः ।
  ४. मुमोच जानन्नपि जानकीं न यः सदाऽभिमानैकधना हि मानिनः ।
- प्रश्न: २ शिशुपालवधम् मडाकाव्यनुं भूष कथानक अने कविअे करेला इरेइरो विशे नोध लभो (१६)
- अथवा
- प्रश्न: २ नीचेना विशे सभीक्षात्मक नोध लभो (१६)
१. नारदवर्णन विशे नोध लभो
  २. रावणानी दुष्टतानुं भयान
- प्रश्न: ३ (अ) नीचेनामांथी गमे ते बे श्लोकोनो अनुवाह करो: (०८)
१. अमुष्य विद्या रसनाग्रनर्तकी त्रयीव नीताङ्गुणेन विस्तरम् ।
अगाहताष्टादशतां जिगीषया नवद्वयद्वीपपृथग्जयश्रियाम् ॥
  २. सितांशुवर्णवयतिस्मरदुगुणैमहासिवेम्नस्सहकृत्वरी बहुम् ।
दिगङ्गनाङ्गाभरणं रणाङ्गणे यशःपटं तद्भटचातुरी तुरी ॥
  ३. स्वबालभारस्य तदुत्तमाङ्गजैस्स्वयञ्चमर्येव तुलाभिलाषिणः ।
अनागसे शंसति बालचापलं पुनः पुनः पुच्छविलोलनच्छलात् ॥
  ४. फलानि पुष्पाणि च पल्लवे करे वयोऽतिपातोद्गतवातवेपिते ।
स्थितै समाधाय महर्षिवाङ्मकाद्वने तदातिथ्यमशिक्षि शाखिभिः ॥
- प्रश्न: ३ (ब) नीचेनामांथी गमे बे ससंदर्भ समजवो: (०६)
१. चतुर्दशत्वं कृतवान् कुतः स्वयं न वेद्मि विद्यासु चतुर्दशस्वयम् ।
  २. विहाय भैमीमपदर्पया कया न दर्पणः श्वासमलीमसः कृतः ? ।
  ३. त्यजन्त्यसूशर्मं च मानिनो वरं त्यजन्ति न त्वेकमयाचित व्रतम् ॥
  ४. त्वयाऽद्य तस्मिन्नपि दण्डधारिणा कथं न पत्या धरणी हणीयते ।

प्रश्न: ४ पंडितयुगानां महाकाव्यनां लक्षणो सविस्तर वर्णवो

(१६)

अथवा

प्रश्न: ४ नीचेना विशे सभीक्षात्मक नोध लभो.

(१६)

१. नलवर्णन

२. विलासकाननवर्णन

प्रश्न: ५ (अ) नीचेनामांधी गमे ते अेक गद्यभंडनो अनुवाद करो.

(११)

१. आलोकमात्रेणैवापगतश्रमो दृष्ट्वा मनस्येवमकरोत्। अहो निष्फलमपि मे तुरगमुखमिथुनानुसरण-
मेतदालोकयतः सरः सफलतामुपगतम्। अद्य परिसमाप्तमीक्षणयुगलस्य द्रष्टव्यदर्शनफलम्।
आलोकितः खलु रमणीयानामन्तः। दृष्ट आह्लादनीयानामवधिः। वीक्षिता मनोहराणां सीमान्तलेखा।
प्रत्यक्षीकृता प्रीतिजननानां परिसमाप्तिः। विलोकिता दर्शनीयानामवसानभूमिः। इदमुत्पाद्य
सरःसलिलममृतरसमुत्पादयता वेधसा पुनरुक्ततामिव नीता स्वसृष्टिः। इदमपि खल्वमृतमिव
सर्वेन्द्रियाह्लादनसमर्थम्।

२. उच्छ्वसितैः सह विस्मृतनिमेषेण किञ्चिदामुकुलितपक्ष्मणा जिह्विततरलातारतारशारोदरेण दक्षिणेन
चक्षुषा सस्पृहह्रिवापिबन्तीव, किमपि याचमानेव, त्वदायत्ताऽस्मि इति वदन्तीव, अभिमुखं हृदयम-
र्पयन्तीव, सर्वात्मनाऽनुप्रविशन्तीव, तन्मतामिव गन्तुमीहमाना, मनोभवाभिभूतां त्रायस्य इति
शरणमिवोपयान्ती, देहि हृदयेऽवकाशम् इत्यर्थितामिव दर्शयन्ती, हा हा किमिदमसाम्प्रतमतिहृपणम-
कुलकुमारीजनोचितमिदं मया प्रस्तुतम्।

प्रश्न: ५ (ब) नीचेनामांधी गमे ते त्रश ससंदर्भ सभजवो.

(०८)

१. अहो जगति जन्तूनामसमर्थितोपनतान्यापतन्ति वृत्तान्तान्तराणि।

२. त्वदीयमालोकनमपि सर्वपापप्रशमनमधमर्षणमिव पवित्रीकरणायालम्।

३. अपनयतु नः कौतुकम्, आवेदयतु भवती सर्वमिदम्।

४. कालो हि गुणाश्च दुर्निवारतामारोपयन्ति मदनस्य सर्वथा।

५. अयत्नेनैव खलूपहासास्पदतामीश्वरो नयति जनम्।

प्रश्न: ६ नीचेनामांधी गमे ते बे विशे सभीक्षात्मक नोध लभो

(२०)

१. काँढबरीनुं कथा तरीके मूल्यांकन करो

२. गुड़ावर्णन

३. कपिजले पुंडरीकने आपेक्षो उपदेश

४. भाषाभट्टनी कृतिओ

-0-

— X —

Sardar Patel University

M. A. (Previous) (External) Examination Sanskrit

Monday Date: 27/03/2017Session: Morning Time: 10.00 A.M. to 01.00 P.M.

Subject Code: SAN-402 PAPER 02: Brahmasutra Shankar Bhasya, Bharatiya Darshan

Total Marks: 100

प्रश्न: १ गभे ते बे गद्यभंड सानुवाड सभजवो:

(१४)

१. नन्विहापि तदेवोपन्यस्तं जन्मादिसूत्रे। न, वेदान्तवाक्य-कुसुमग्रथनार्थत्वासूत्राणाम्। वेदान्त-वाक्यानि हि सूत्रैरुदाहृत्य विचार्यन्ते। वाक्यार्थविचारणाध्वयवसाननिर्वृत्ता हि ब्रह्मावगतिः, नानु-मानादिप्रमाणान्तरनिर्वृत्ता। सत्सु तु वेदान्तवाक्येषु जगतो जन्मादिकारणवादिषु तदर्थग्रहणदा-ह्यायानुमानमपि वेदान्तवाक्याविरोधि प्रमाणं भवन्न निवार्यते, श्रुत्यैव च सहायत्वेन तर्कस्याभ्यु-पेतत्वात्। तथा हि- श्रोतव्यो मन्तव्यः इति श्रुतिः पण्डितो मेधावी गन्धारानेवोपसंपद्येतैवमेवेहा-चार्यचान् पुरुषो वेद इति च पुरुष बुद्धिसाहाय्यमात्मनो दर्शयति।
२. सत्यसङ्कल्पत्वं हि सृष्टिस्थितिसंहारेष्वप्रतिबद्धशक्तित्वात्परमात्मन एवावकल्पते। परमात्मगुणत्वन च य आत्मापहतपाप्मा इत्यत्र सत्यकामः सत्यसङ्कल्प इति श्रुतम्। आकाशात्मेत्यादिनाकाश-वदात्मास्येत्यर्थः। सर्वगतत्वादिभिर्धर्मैः संभवत्याकाशेन साम्यं ब्रह्मणः। ज्यायायान्पृथिव्यां इत्यादिना चैतदेव दर्शयति। यदाप्याकाश आत्मा यस्येति व्याख्यायते, तदापि संभवति सर्व-जगत्कारणस्य सर्वात्मनो ब्रह्मण आकाशात्मत्वम्, अत एव सर्वकर्मा इत्यादि। एवमिहोपास्यतया विवक्षिता गुणा ब्रह्मण्युपपद्यन्ते।
३. यद् उक्तं चेतनं ब्रह्म जगतः कारणम् प्रकृतिः इति तत् न उपपद्यते। कस्मात्। विलक्षणत्वात् अस्य विकारस्य प्रकृत्याः। इदं हि ब्रह्मकार्यत्वेन अभिप्रेयमाणं जगत् ब्रह्मविलक्षणम् अचेतनम् अशुद्धं च दृश्यते, ब्रह्म च जगद्-विलक्षणं चेतनं शुद्धं च श्रूयते। न च विलक्षणत्वे प्रकृतिविकारभावो दृष्टः। न च रुचकादयो विकाराः मृत्-प्रकृतिका भवन्ति, शरावादयो वा सुवर्णप्रकृतिकाः। मृदा एव तु मृदन्विताः विकाराः क्रियन्ते, सुवर्णेन च सुवर्णान्विताः।
४. सत्त्वं तप्यम्, तापकं रज इति चेत्। न। ताभ्यां चेतनस्य संहतत्वं अनुपपत्तेः। सत्त्व-अनुरोधित्वात् चेतनः अपि तप्यते इव इति चेत्, परमार्थतः तर्हि नैव तप्यते इति आपतति, इव शब्दप्रयोगात्। न चेत् तप्यते, न इवशब्दो दोषाय। न हि दुण्डुभः सर्प इव इति एतावता सविषो भवति। सर्पो वा दुण्डुभ इव इति एतावता निर्विषो भवति। अतः च अविद्याकृतः अयं तप्यतापकभावः न परमार्थिकः इति अभ्युपगन्तव्यम् इति। न एवं सति ममापि किञ्चिद् दुष्यति।

प्रश्न: २ गभे ते बे सूत्रो सभजवो:

(१०)

१. शास्त्रयोनित्वात्।
२. भेदव्यपदेशात्।
३. लोकवत् तु लीलाकैवल्यम्।
४. महद्-दीर्घवत् वा ह्रस्वपरिमण्डलाभ्याम्।

પ્રશ્ન: ૩ ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો: (૨૦)

૧. વૈશ્વનારાધિકરણનો સાર આપો
૨. દુલ્વાઘાધિકરણનો સાર આપો
૩. પાંચરાત્રમતનું ખંડન
૪. પાશુપતમતનું ખંડન

પ્રશ્ન: ૪ આનંદમયાધિકરણ વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો (૧૬)

અથવા

પ્રશ્ન: ૪ શંકરાચાર્યના કવન વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો (૧૬)

પ્રશ્ન: ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો (૨૦)

૧. પંચાસ્તિકાય વિશે નોંધ લખો
૨. જૈનદર્શનનો વિકાસ ચર્ચો
૩. ચાર આર્યસત્ય
૪. બૌદ્ધોના મતે નિર્વાણ

પ્રશ્ન: ૬ ન્યાયદર્શનમાં થયેલા અનુમાન પ્રમાણ વિશે સવિસ્તર ચર્ચા કરો (૨૦)

અથવા

પ્રશ્ન: ૬ વૈશેષિકોના મતે પરમાણુ કારણવાદની ચર્ચા કરો (૨૦)

-૦-

— X —

Sardar Patel University

M. A. (Previous) (External) Examination

Tuesday Date: 28/03/2017

Session: Morning Time: 10:00 A.M. to 01.00 P.M.

Subject Code: SAN-403 SANSKRIT PAPER III

(१) निरुक्तम् (अ. १, २, ७) यास्कः।

Total Marks: 100

(२) सिद्धान्तकौमुदी- भट्टोजिदीक्षितः।

प्र: १ (अ) गमे ते त्रश सविस्तर समजावो:

(१८)

१. नामाख्यातयोस्तु कर्मोपसंयोगद्योतका भवन्ति।
२. षड्भावविकारा भवन्ति इति वाघ्यायणिः।
३. नावैयाकरणाय। नानुपसत्राय।
४. तत्को वृत्रः मेघः इति नैरुक्ताः।
५. ताः त्रिविधः ऋचः। परोक्षकृताः प्रत्यक्षकृताः आध्यात्मिक्यश्च।
६. तिस्रः एव देवताः इति नैरुक्ताः।

प्र: १ (ब) गमे ते चारनां यास्कानुसारी निर्वचन आपो

(१२)

१. आचार्यः। २. वीरः। ३. अध्वर्युः। ४. निर्रहतिः। ५. आदित्यः। ६. उदकम्। ७. दधिक्रा ८. वैश्वानरः।

प्र: २ निर्वचनना सिद्धान्तो सविस्तर यथो

(२०)

अथवा

प्र: २ नीचेना विशे नोध लभो

(२०)

१. नाम अने आप्यात विशे सविस्तर यथा करो
२. जातवेदसु विशे सविस्तर नोध लभो

प्र: ३ (अ) कोष्ठपश त्रश सूत्रो समजावो

(१८)

१. तस्मिन्निति निर्दिष्टे: पूर्वस्य। १/१/६६
२. वान्तो यि प्रत्यये। ६/१/७९
३. प्लुतप्रगृह्या अचि नित्यम्। ६/१/१२५
४. अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम्। १/२/४५
५. न तिसु चतुसु। ६/४/४
६. इग्यणः सम्प्रसारणम्। १/१/४५

प्र: ३ (ब) कोष्ठपश त्रश सूत्रो समजावो

(०८)

१. मध्वरिः। २. उपाच्छति। ३. रामेषु। ४. वनानि। ५. सर्वस्मात्। ६. शकन्धुः।

प्र: ४ (अ) समासनो अर्थ स्पष्ट करो तत्पुरुष समास विशे सविस्तर नोध लभो

(१७)

अथवा

प्र: ४ (अ) भट्टोजिदीक्षितनुं ज्वन, समय अने क्वन विशे सविस्तर यथा करो

(१७)

प्र: ४ (ब) कोष्ठपश भे पर शब्दनोध लभो

(०६)

१. सवर्ण। २. प्रगृह्य। ३. गुण। ४. उपधा।

-x-

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.A.(Previous) (External) EXAMINATION
2017

Thursday, 30, March,
10.00 A.M. To 01.00 P.M.

SANSKRIT PAPER: IV
SUBJECT CODE: SAN-404

TOTAL MARKS: 100

(१) नाट्यशास्त्रम् - भरतमुनिः (अध्याय-१, २ एवं ६) ।

(२) दशरूपकम् - घनञ्जयः ।

(३) काव्यमीमांसा - राजशेखरः ।

प्रश्न.०१ नीचेनाभांथी गभे ते भे कारिका ससंदर्भं समजावो. (१०)

(१) पूर्वं कृता मया नान्दी ह्याशीर्वचनसंयुता ।

अष्टाङ्गपदसंयुक्त विचित्रा वेदनिर्मिता ॥

(२) न तज्ज्ञानं न तच्छिल्पं न सा विद्या न सा कला ।

नासौ योगो न तत्कर्म नाटयेऽस्मिन् यन्न दृश्यते ॥

(३) कूर्मपृष्ठं न कर्तव्यं मत्स्यपृष्ठं तथैव च ।

शुद्धादर्शतलाकारं रङ्गशीर्षं प्रशस्यते ॥

(४) शृङ्गाराद्धि भवेद्दास्या रौद्राच्च करुणो रसः ।

वीरोच्चेवाद्भुतोत्पत्तिबीभत्साच्च भयानकः ॥

प्रश्न.०२ नीचेनाभांथी गभे ते भे विशे समीक्षात्मकं नोधं लभो. (२०)

(१) नाट्योत्पत्ति कथा.

(२) प्रेक्षागृहना प्रकारो.

(३) भक्तवारणशी

(४) भरतनुं रससूत्र.

प्रश्न.०३ (अ) नीचेनाभांथी गभे ते भे कारिका ससंदर्भं समजावो. (१०)

(१) औत्सुक्यमात्रमारम्भः फललाभाय भूयसे ।

प्रयत्नस्तु तदप्राप्तौ व्यापारोऽतित्वरान्वितः ॥

(२) नर्मस्फिञ्जः सुखारम्भो भयान्तो नवसङ्गमे ।

नर्मस्फोटस्तु भावानां सूचितोऽल्परसौ लवैः ॥

(३) प्रख्यातो घीरललितः शृङ्गारोऽङ्गी सलक्षणः ।

स्त्रीप्रायचतुरङ्गादिभेदकं यदि चेष्ट्यते ॥

(४) रत्युसाहजुगुप्साः क्रोधो हासः स्मयो भयं शोकः ।

शममपि केचित्प्राहुः पुष्टिर्नाटयेषु नैतस्य ॥

प्रश्न.०३ (ब) नीचेनाभांथी गभे ते भे विशे नोधं लभो. (१२)

(१) नाट्य-नृत्य-नृत्त.

(२) अर्थोपक्षेपको.

(३) सात्त्वतीवृत्ति.

(४) नायकनां सात्त्विक गुणो.

(PTO)

प्रश्न.०४ नीयेनामांथी गभे ते बे विशे समीक्षात्मक नोध लभो. (१८)

- (१) पञ्चसंघयः ।
- (२) नायिकाना प्रभेदो.
- (३) समवकारनां लक्षणो.
- (४) वीररस.

प्रश्न.०५ नीयेनामांथी गभे ते त्रश करिका असंदर्भ समजावो. (१२)

- (१) “उपकारकत्वादङ्कारः सप्तममङ्गम्” इति यायावरीयः ।
- (२) तत्र वेषविन्यासक्रमः प्रवृत्तिः ।
- (३) “काव्यकर्मणि कवेः समाधिः परं व्याप्रियते” इति श्यामदेवः ।
- (४) सततमभ्यासवशतः सुकवेः वाक्यं पाकमायाति ।
- (५) कुकविता हि सोच्छ्वासं मरणम् ।
- (६) गुणवदलङ्कृतश्च वाक्यमेव काव्यम् ।

प्रश्न.०६ काव्यार्थयोनि अने काव्यार्थव्याप्तिना स्वरूप अने प्रकारोनी यर्या करो. (१८)

अथवा

प्रश्न.०६ नीयेना विशे समीक्षात्मक नोध लभो. (१८)

- (१) प्रतिभा-व्युत्पत्ति.
- (२) अकुनुं स्वरूप अने प्रकारो.

ॐॐॐॐॐॐ

— X —

(A-6) Seat No.: _____

No. of Printed Pages : 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY

M.A. Previous External Examination 2017

Saturday Date: 25.03.2017 Time 10 a.m. to 1 p.m.

Soc-401 Paper-1 Subject: Theoretical Perspectives in Sociology

Total Marks: 100

Note: Attempt all questions.

All question carry equal marks.

Q.1 Define the meaning of theory and describe elements of structure & nature. (25)

OR

Describe the contribution of Alfred Shutze in Ethnomethodology.

Q.2 Explain the legitimation crisis, life world and system of Habermass. (25)

OR

Explain the intellectual source of social exchange theory and describe the contribution of George Homance in Social Exchange Theory.

Q.3 Explain the concept of power by Michel Fault and discuss intellectual class, politics and rules of theory. (25)

OR

Explain the contribution of Talcot Parsons in Functionalism.

Q.4 Explain the civil society, relation with super structures and hegemony and ideology by Gramsci. (25)

OR

Describe the contribution of Ralf Dahen Dorf in conflict theory.

(1)

(P.T.O.)

ગુજરાતી તરજૂમો

નોંધ: બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
બધા પ્રશ્નો સમાન ગુણ ધરાવે છે.

કુલ ગુણ: ૧૦૦

પ્ર.૧ સમાજશાસ્ત્રીય સિદ્ધાંતનો અર્થ આપી તેનું સ્વરૂપ તથા ઘડતર તત્વો જણાવો. (૨૫)

અથવા

એથનોમેથોડોલોજીમાં આલ્ફ્રેડ શૂટઝનું પ્રદાન જણાવો.

પ્ર.૨ હાબરમાસના અધિકૃતતાની કટોકટી અને જીવન જગત અને વ્યવસ્થા અંગેના વિચારો જણાવો. (૨૫)

અથવા

સામાજિક વિનિમયના બૌદ્ધિક સ્ત્રોતો જણાવી જયોર્જ સી. હોમાન્સના પ્રદાનની ચર્ચા કરો.

પ્ર.૩ મિશેલ ફૂકોની સત્તાની વિભાવના સમજાવી બુદ્ધિજીવી અને રાજકારણ તથા પદ્ધતિશાસ્ત્રીય નિયમો જણાવો. (૨૫)

અથવા

કાર્યાત્મકવાદમાં ટાલકોટ પારસન્સના પ્રદાનની ચર્ચા કરો.

પ્ર.૪ ગ્રામશીના સિવિલ સોસાયટી, સર્વોચ્ચ રચનાતંત્ર સાથેનો સબંધ તથા આધિપત્ય અને વિચારસરણીના વિચારો જણાવો. (૨૫)

અથવા

સંઘર્ષવાદી સિદ્ધાંતમાં રાલ્ફ ડાહનડોર્ફના પ્રદાનની ચર્ચા કરો.

*****

— X —

(2)

Sardar Patel University

M.A. (PREVIOUS) External Examination March-2017

Monday 27/03/2017

Time: 10:00 AM TO 1:00 PM

Subject Code: SOC-402 Subject: Sociology

Subject Title: PII-Methodology of Social Research

N.B. (1) Attempt all questions

Total Marks: 100

Q.1 Discuss the steps of social research. 25

OR

Q.1 Describe the importance and limitations of knowledge.

Q.2 Give the meaning of research design and discuss its nature and types. 25

OR

Q.2 Discuss Quantitative and Qualitative methods in research.

Q.3 Explain the concept of measurement and discusses its problems. 25

OR

Q.3 Explain the main points of writing a research report.

Q.4 Discuss the ethical issues in social research. 25

OR

Q.4 Calculate the Mean, Mode and Median of the following data.

Class	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99
Frequency	4	2	5	7	9	5	3	2

ગુજરાતી તરજુમો

સૂચના: (૧) તમામ પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

પ્ર.1 સામાજિક સંશોધનના સોપાનોની ચર્ચા કરો.

25

અથવા

પ્ર.1 જ્ઞાનની ઉપયોગિતા અને મર્યાદા સમજાવો.

પ્ર.2 સંશોધન યોજનાનો અર્થ આપી, તેનું સ્વરૂપ અને પ્રકારો સમજાવો.

25

અથવા

પ્ર.2 સંશોધનમાં સંખ્યાત્મક અને ગુણાત્મક પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો.

પ્ર.3 માપનનો ખ્યાલ આપી, તેના પ્રશ્નોની ચર્ચા કરો.

25

અથવા

પ્ર.3 સંશોધન અહેવાલ લખતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.

પ્ર.4 સામાજિક સંશોધનમાં એથિકલ મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.

25

અથવા

પ્ર.4 નીચેની માહિતી પરથી સહસંબંધની ગણતરી કરો.

વર્ગ	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99
આવૃત્તિ	4	2	5	7	9	5	3	2

— X —
②

(A-39)

Seat No.: _____

No. of Printed Pages : 2

Sardar Patel University

M. A. (Previous) (External) Examination 2017

Tuesday Date: 28/03/2017

Session: Morning Time: 10.00 A.M. to 01.00 P.M.

Sociology: Paper No: III : SOC-403 A
(Rural Society in India)

Note: (i) Attempt all questions
(ii) All questions carry equal marks

Total Marks: 100

Q.1 Discuss the basic characteristics of Rural Society in India

OR

Q.1 Describe the agrarian social structure of Indian Rural Society

Q.2 Examine the family and caste in Rural society of India

OR

Q.2 Discuss the problem of Rural poverty in terms of its causes and consequences

Q.3 Explain the concept of planned change and evaluate community Development programmes implemented in Rural India

OR

Q.3 State the significance of Panchayati Raj and examine the functioning of Panchayati Raj Institutions in Rural India

Q.4 Give a critical analysis of major Agrarian movements in India

OR

Q.4 Write Note on following

- (i) Impact of Globalization on agriculture
- (ii) Irrigation management practices

(1)

(P.T.O.)

ગુજરાતી તરજૂમો

- સૂચના: (૧) બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો
(૨) દરેક પ્રશ્નો ગુણાંક સમાન છે

કુલગુણ: ૧૦૦

પ્ર. ૧ ભારતમાં ગ્રામિણ સમાજની મૂળભૂત લાક્ષણિકતાઓ જણાવો

અથવા

પ્ર. ૧ ભારતીય ગ્રામિણ સમાજમાં પ્રવર્તમાન ખેડૂત સામાજિક માળખું વર્ણવો

પ્ર. ૨ ભારતના ગ્રામિણ સમાજમાં કુટુંબ અને જ્ઞાતિને તપાસો

અથવા

પ્ર. ૨ ગ્રામીણ ગરીબીની સમસ્યાને તેના કારણો અને પરિણામોના સંદર્ભમાં ચર્ચો

પ્ર. ૩ આયોજિત પરિવર્તનનો ખ્યાલ સમજાવી ગ્રામિણ ભારતમાં કાર્યાન્વિત સમુદાય વિકાસ કાર્યક્રમનું મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

પ્ર. ૩ પંચાયતી રાજનું મહત્વ જણાવી ગ્રામિણ ભારતમાં પંચાયત સંસ્થાઓની કામગીરી તપાસો

પ્ર. ૪ ભારતમાં થયેલ મુખ્ય ખેડૂત ચળવળોનું સમીક્ષાત્મક વિશ્લેષણ આપો

અથવા

પ્ર. ૪ નીચેના વિષય પર નોંધ લખો

૧. ખેતી ઉપર વૈશ્વિકરણનો પ્રભાવ (અસર)

૨. સિંચાઈ વ્યવસ્થાપન પદ્ધતિઓ (પ્રથાઓ)

- X -

— X —
②

(A-40)

Seat No.: _____ No. of Printed Pages : 2
Sardar Patel University

M.A. (Previous) External Examination March-2017

Tuesday 28/03/2017

Time: 10:00 AM TO 1:00 PM

Subject Code: SOC-404 B Subject: Sociology

Subject Title: (B) P-III Educational & Society

N.B. (1) Attempt all questions

Total Marks: 100

Q.1 Define Sociology of education and explain its theoretical perspective. 25

OR

Q.1 Discuss the school as a system.

Q.2 Discuss the teacher as agent of change. 25

OR

Q.2 Discuss the historical background of education in India.

Q.3 Write essay on basic education and social development. 25

OR

Q.3 Discuss skill development and social mobility in the context of higher education.

Q.4 Give the meaning of students unrest and discuss its causes. 25

OR

Q.4 Discuss gender inequalities.

(1)

(P.T.O.)

ગુજરાતી તરજુમો

સૂચના: (૧) તમામ પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

પ્ર.૧ શિક્ષણના સમાજશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપી, તેના સૈદ્ધાંતિક પરિપ્રકય સમજાવો. 25

અથવા

પ્ર.૧ શાળા એક વ્યવસ્થા તરીકે ચર્ચા કરો.

પ્ર.૨ શિક્ષક પરિવર્તનના એક એજન્ટ તરીકેની ચર્ચા કરો. 25

અથવા

પ્ર.૨ ભારતમાં શિક્ષણની ઐતિહાસિક પાશ્વભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

પ્ર.૩ પ્રાથમિક શિક્ષણ અને સામાજિક વિકાસ પર નિબંધ લખો. 25

અથવા

પ્ર.૩ કૌશલ્ય વિકાસ અને સામાજિક ગતિશીલતાની ઉચ્ચશિક્ષણના સંદર્ભમાં ચર્ચા કરો.

પ્ર.૪ વિદ્યાર્થી અંજપાનો અર્થ આપી, તેના કારણોની ચર્ચા કરો. 25

અથવા

પ્ર.૪ શિક્ષણમાં જેન્ડર અસમાનતાની ચર્ચા કરો.

— X —
(2)

(A-28) Seat No.:

No. of Printed Pages : 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY

M.A. Previous External Examination 2017

Thursday Date: 30.03.2017 Time: 10 a.m. to 1 p.m.

Soc 405 A Paper-IV Subject: Gender & Society

Total Marks: 100

Note: Attempt all questions.

All question carry equal marks.

- Q.1 Define the Gender and Society. Describe its scope. (25)
OR
Explain the meaning of development and describe the impact of development Programme on Women Status.
- Q.2 Describe the obstacle Factors of Women Political Participation. (25)
OR
Define the meaning of Social Status and explain the Status of Women in Various era of in India.
- Q.3 Explain the Liberalism Feminism. (25)
OR
Describe the various programmes of Women's development.
- Q.4 Explain legal status of women in Independent India. (25)
OR
Define the dual role and discuss "Duel-role" as a role conflict for women.

(1)

(P.T.O.)

ગુજરાતી તરજૂમો

નોંધ: બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
બધા પ્રશ્નો સમાન ગુણ ધરાવે છે.

કુલ ગુણ: ૧૦૦

પ્ર.૧ Gender and Society ની પરિભાષા આપી તેનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. (૨૫)

અથવા

વિકાસની પરિભાષા આપી વિકાસ કાર્યક્રમોની સ્ત્રીના દરજ્જા પર પડતી અસરો જણાવો.

પ્ર.૨ સ્ત્રીઓના રાજકીય સહભાગીપણાના અવરોધક પરિબલો જણાવો. (૨૫)

અથવા

સામાજિક દરજ્જાનો અર્થ આપી વિવિધ સમયે સ્ત્રીઓનો દરજ્જો સમજાવો.

પ્ર.૩ ઉદારમતવાદી નારીવાદ સમજાવો. (૨૫)

અથવા

સ્ત્રીઓ માટેના વિવિધ વિકાસ કાર્યક્રમો જણાવો.

પ્ર.૪ સ્વતંત્ર ભારતમાં સ્ત્રીનો કાનૂની દરજ્જો જણાવો. (૨૫)

અથવા

બેવડી ભૂમિકાની પરિભાષા આપી. બેવડી ભૂમિકા સ્ત્રીઓ માટે ભૂમિકા-સંઘર્ષ તરીકે જણાવો.

*****

— X —
②

(A-29) Seat No.: _____

No. of Printed Pages : 2

Sardar Patel University

M. A. (Previous) (External) Examination 2017

Thursday Date: 30/03/2017

Session: Morning Time: 10.00 A.M. to 01.00 A.M.

**Sociology: Paper No: IV (B) SOC-406 B
(Criminology)**

**Note: (i) Attempt all questions
(ii) All questions carry equal marks**

Total Marks: 100

Q.1 Define crime and discuss behavioural and sociological approaches to crime

OR

Q.1 Discuss the main perspectives for crime causation

Q.2 Give an account of changing profile of crime and criminals

OR

Q.2 State the main theories of punishment and discuss the reformatory theory of punishment

Q.3 State the significance and meaning of correction and explain prison-based and community-based correction

OR

Q.3 Review the main correctional programmes in prison in terms of their impact

Q.4 Review alternatives to imprisonment

OR

Q.4 Write note on following

- (i) Types of crime**
- (ii) Victimological perspectives**

(1)

(P.T.O.)

ગુજરાતી તરજૂમો

- સૂચના: (૧) બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો
(૨) દરેક પ્રશ્નો ગુણાંક સમાન છે

કુલગુણ: ૧૦૦

પ્ર. ૧ ગુનાની વ્યાખ્યા કરી ગુના અંગેના વર્તણૂકલક્ષી, સમાજશાસ્ત્રીય અભિગમોની ચર્ચા કરો

અથવા

પ્ર. ૧ ગુના-કારણભૂતતા માટેના મુખ્ય પરિપ્રેક્ષ્યોની ચર્ચા કરો

પ્ર. ૨ ગુના અને ગુનેગારોની બદલાતી રૂપરેખા (લાક્ષણિકતાઓ)નો ખ્યાલ આપો

અથવા

પ્ર. ૨ શિક્ષા માટેના મુખ્ય સિદ્ધાંતો જણાવી ગુના અંગેના સુધારાવાદી સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો

પ્ર. ૩ સુધારણાનો અર્થ અને મહત્વ જણાવી જેલ-આધારીત અને સમુદાય-આધારીત સુધારણાને સમજાવો

અથવા

પ્ર. ૩ જેલમાં કેદીઓની સુધારણા માટેના મુખ્ય કાર્યક્રમોની તેના પ્રભાવ (અસરો)ના સંદર્ભમાં સમીક્ષા કરો

પ્ર. ૪ જેલવાસના મુખ્ય વિકલ્પોનું મૂલ્યાંકન કરો

અથવા

પ્ર. ૪ નીચેના વિષય ઉપર નોંધ લખો

૧. ગુનાના પ્રકારો

૨. પીડીતલક્ષી પરિપ્રેક્ષ્ય

— X —

(2)